

Anlaşılmıya muhtaç noktalar

Gene Eden'in nutku

İngiltere harpten sonra milletleri silah ve siyasetten tecrid ederek Sovyet ve Amerikan nizamına mı bağlamak istiyor? Kası bumudur?

ETEM İZZET BENİCE

İngiliz Hariciye Nazırı Mister Eden'in nutku bütün Türk matbaasında üslup ve eda farklarına rağmen hemen hemen aynı görüş ve karşılayışı celbettir.

Eden, harpten sonraya ait olarak tasavvur ettiği sistem ve prensiplerde eğer İngiltere devleti adına konuşmuş bulunuyorsa, muhtemelen ki, gerek kendi, gerek devleti adına çok sakat bir düşünce silsilesine sapsunmuş. Bu tutumun tahakkuku takdiminde muvaffak demokrasylar adna dünya üç büyük devlet arasında hegemonya tahakkümü uğratılacak, demektir. Yani Amerika, İngiltere, Sovyet Rusya müstelah kuvvetlere sahip ve hakim bulunarak bütün ortanca ve küçük devletleri siyasi, askeri, iktisadi nüfuz altına alacaklar, demektir. Böyle bir sistemin değil herhangi bir millet, hattâ fert tarafından dahi kabul edilmesine imkân tasavvur edilemez.

Şüphesiz ki, İkinci Dünya Harbinin gayesi bir defa daha beşeriyet için böyle bir ıztıraba ve bütün dünya sathına gamil bir cehennem maruz bırakılmak e-melini taşıyor. Bu bakımdan harbin tekerrürünü karşılayacak tedbirleri almak, şimdiden bu tedbirlerin şekli ve mahiyetini tasarlama birinci vazife ve hazırlıktır. Fakat, bir defa daha harbin dirilmesi ve beşeriyeti kavraması tehlikesi önlemenin yolu dünya milletlerini tahakküm altına almak, tayin edilecek siyasi, askeri, iktisadi istikamette yürütmek zoruna sokmak değildir. Esir milletler dahi bugün kurtuluşlarının mücadelesini yapar ve sırf bu maksatla demokrasyların safında birleşmiş bulunurken yarınki dünyada "umumi bir esaret" nasıl tasavvur edilebilir?

"Umumi esaret" kelimesini belki fazlaca sert bir tabir olarak kullanıyoruz. Fakat, Eden'in:

"Eğer biz Avrupa milletlerini kendi mukaddematlarının kendi hükimleri olmak vaziyetinde bırakarsak..."

Deyişi başka nasıl tefsir ve izah olunabilir? Bu, o demektir ki:

— Biz müstakill, kendi rey ve kararında bir, tutumunda hakim millet bırakmayacağız. Tayin edeceğimiz şartlar içinde milletler yaşayacaklar ve "efendi devlete" tabi olacaklardır.

Bu çıplak hakikat ortaya konunca görülüyor ki, Eden'in tasavvuruna hakim olan zihniyetin gayesi dünya hacminde bir "umumi esaret" yaratmaktan başka bir şey değildir.

Sulh içinde yaşamak, harbi ebediyen tenkil etmek bütün insanların istegi ve ülküsüdür. Fakat, bunun yolu sulh adına insanlığı tahakküm ve istibdat altına almak değildir. Halbuki:

— Bütün cihana gamil herhangî bir sistem dahilinde bütün devletler rollerini ifaya mecburdurlar.

Cümlelerin mânası ve açık izahı İngiltere'nin Sovyet, Amerikan ve İngiliz silahlı kuvvetlerinin dışında kalan milletleri bir nizam, bir sisteme bağlamaya icbar etmek yolunun tutulacağından başka neyi ifade ve kasteder? Burada açıkça sormak lazımdır:

— İngiltere harpten sonra milletleri silah ve siyasetten tecrid ederek kendisine, Sovyet ve Ame-

(Devamı Sa: 3, Sü: 6 da)

Ruslara göre son harp vaziyeti

"Stalingrad'da ve Tuapse'de Alman müdafaasını deldik,,

Millî Şefimizin Mülkiyelilere iltifatı

Ankara, 6 (Telefonla) — Siyasal Bilgiler Okulunun 86 ncı yıldönümü münasebetile okul Talebe Birliği tarafından dün saat on altıda Ankarapalas salonlarında bir çay ziyafeti verilmiştir.

Bu çay ziyafetinde Başvekilimiz Şükrü Saracoğlu ile bütün Vekiller, profesörler ve Ankarada bulunan yeni ve eski Mülkiyeliler hazır bulunmuşlar ve samimi toplantı çok nâs'eli geçmiştir.

Profesörler, mezunlar ve talebeler, Millî Şefimiz İsmet İnönü'ne bir tazim telgrafı çekmişlerdir. Cümhuretisimiz, kendilerine şu telgrafla mukabelede bulunmuşlardır:

Siyasal bilgiler okulu toplantısına

ANKARAPALAS
Profesörleri, genç talebeleri ve mezunları sevgilerimle tebrik ederim. Vatan hizmetinin şerefli âşkıları olan hepinizi en iyi dileklerle selamlarım. İSMET İNÖNÜ

Uzak Doğuda Bir Japon gemi kfilesine hücum edildi

Bir Japon hava alanına 50 ton bomba atıldı
Melbourne, 6 (A.A.) — Buna — Gona çevresinde keşif faaliyeti olmuştur. Gona'da, Müttefikler elinde bulunan araziye genişletme çalışmalarıdır.

Yeni İrlandada, düşman hava alanı ve tesisleri bombardıman edilmiştir. (Devamı Sa: 3, Sü: 7 de)

Yeni Ginede Japonlardan iltinam etkileri eşyayı sayan Avustralyalı neferler

V A Z İ Y E T

Ruzvelt, Amerikan harp istihsalâtının neden birden gelişmediğini anlatıyor

Amerikan istihsalâtının artış nisbeti hakkında hemen hergün yeni haberler geliyor. Bu defa da Ruzvelt imalat birliğine bir mesaj göndererek, Amerikan harp istihsalâtının 1943 de şahikasına varacağını ve Amerikan fabrikalarının bu netice ile iftihar edebileceklerini bildirmiştir. Amerika istihsalât Nazırının geçen gün söylediği gibi, harp istihsa-

2000 Alman öldürüldü, Stalingrad cenup batısında Alman karşı taarruzu geri atıldı

Moskova 6 (A.A.) — Sovyet gece yarısı tebliği:

Stalingrad'ın şimal batısında başka noktalarda Alman hatları delinmiş bulunmaktadır. Bu kesimde 2000 Alman öldürülmüştür. Rus kuvvetleri 30 topu ve 400 Almanı ele geçirmişlerdir.

Stalingrad'ın cenup batısında Alman mukabil taarruzları geri atılmıştır.

Merkez cephesinde, Veliki Luiki kesiminde 3 müstahkem mevki daha Rus kuvvetlerinin eline geçmiştir. Almanlar burada 900 ölü

vermişlerdir.

Rjev'in batısında Almanlar bir çok yerlerden geri atılmışlardır. Şiddetli çarpışmalar devam etmektedir.

Batı Kafkasyada da Rus kuvvetleri muvaffakiyetler elde etmişlerdir. Tuapsenin şimal doğusunda Rus kuvvetleri Alman müdafaahatlarını delmişler ve 19 müstahkem mevki işgal etmişlerdir. Almanların bu yerleri geri almak için sarfettikleri bütün gay-

(Devamı Sa: 3, Sü: 7 de)

Napoliye yapılan şiddetli baskın

2 büyük gemi, 2 kruvazör, bir demiryolu iltisak noktası hasara uğratıldı

Londra, 6 (A.A.) — Amerikan uçaklarının İtalyayı bombardıman etmeleri üzerine neşredilen tebliği:

Amerikan Liberatör uçakları Napoli limanına taarruz ettikleri vakit bir büyük gemi, iki kruvazör ve bir demiryolu iltisak noktası da hasara uğratılmıştır. İsabet alan bir geminin zararlı olduğu bildirilmektedir.

Şehrin uçak savar bataryaları faaliyete geçmiştir.

Uçaklarımızın hepsi salimen geri dönmüşlerdir.

Kahire, 6 (A.A.) — Ağır çapta bombalarla bütün hedefler üzerinde çok başarılı isabetler ve neticeler alınmıştır. Porti di Massa rihimî ile buraya bağlı gemilere tam isabetler olduğu ve büyük yangınlar çıktığı görülmüştür. Angione rihimîna da tam isabetler olmuş ve buralarda siyah, koyu renkli duman bulutları yükselmiştir. Rihimînin şimal doğu ya-

(Devamı Sa: 3, Sü: 6 da)

Sigara ve içki saklıyanlar

Yeniden birçok kimseler yakalandı

Son günlerde alâkadar memurlar tarafından yapılan takipler neticesinde Beyazıtta ordu caddesinde Ahmet Gölün dükkânında beyannamesi verilmemiş 94 paket sigara ve tütün, Beyoğlu İstiklal caddesinde Harilavın dükkânında 216 paket tütün ve sigara, Beyoğlu Bekar sokakta Tayfurun dükkânında 34 şişe içki, Nesim Sarfatının dükkânında 6 şişe içki, İstiklal caddesinde Mustafa Sönmez'in dükkânında 23 şişe bira, Beyoğlu Kuloglu sokagında Vehbinin dükkânında 4 şişe içki, Taksim Rumeli kebapçısı Salih'in dükkânında 2 şişe içki, İstiklal caddesinde Lâzarinin dükkânında 3 şişe içki, Nektar bihânesinde 50 şişe bira, Balkan lokantasında 6 şişe içki, Taksim Aydede caddesinde

(Devamı Sa: 3, Sü: 7 de)

İçinden akrep çıkan pasta!

Sirkecede, bir fırın 5 gün kapatıldı

Sirkecede Vasil isminde birinin fırınında imal olunan pastalardan birinde akrep çıktı! hayretle görülmüştür. Bunun üzerine mezkûr fırın beş gün müddetle kapatılmış ve bu kapanması da dükkâna yapıştıran bir kâğıtla ilân olunmuştur.

Ankarada ilk kar

Ankara, 6 (Telefonla) — Dün akşama doğru şehrinizde mevsimin ilk karı düşmüştür. Kar bir müddet devam etmiş, fakat tutmamıştır.

İK DAM

Kâğıt ârzası yüzünden müessif bir durumda kalan İkdâm refikimizin bir iki gün gibi pek kısa bir fasla içinde tekrar zengin ve takviyeli müdârecatla ve eski hacmi ile iştirâa başlayacağını memnuniyetle öğrenmiş bulunuyoruz.

(Devamı Sa: 3, Sü: 6 da)

Karlar arasında tarassutta bulunan Rus erleri

İstanbul Sıhhat Müdürlüğünün tebliği

Herkesin çiçek aşısı yaptırması mecburîdir.

İstanbul Sıhhat Müdürlüğünden tebliğ olunmuştur: Bazı gazeteelerde çiçek hastalığının Beyoğlunda salgın halinde hüküm sürdüğüne dair havad'ler neşredilmiştir. İstanbul hiçbir tarafında çiçek salgını halde değildir. Şimdiye kadar çoğu Fatih civarında olmak üzere yalnız 8 vak'a görüldü. Bunların cenup hudutlarına komşu olan ve çiçek vak'aları görülen yerlerden gelenlerle alâkası olduğu anlaşılmış ve çok sıkı mücadele tedbirleri alınmıştır.

Bununla beraber memlekete girmiş olan bu hastalığın aşısızlar arasında yayılması her zaman mümkündür. Çok ağır

(Devamı Sa: 3, Sü: 7 de)

Çorum zelzelesi

Hasarın mühim olduğu anlaşıldı

Çorumdan bildirildiğine göre İti Kâmunvevvel gecesi vuku bulan zelzelemin tahribatı hakkında yeni, mütemim haberler alınmıştır. Ezdümle Osmançık Kaza Merkezî ile civar nahiye ve köylerde büyük hasarlara sebebiyet vermiştir. Osmançık Kaza Merkezinde 20 ev yıkılmış ve 300 ev de hasara uğramıştır. Komba köyünde 70 evden 50 si yıkılmış ve 20 ev de zarar görmüştür. Lacir köyünde 30 ev okunulmayacak derecede yer sarsıntısından müteessir olmuş ve geri kalan evler de tamamen yıkılmıştır. Küçük Lacir köyü 2 ev müstahkem tamamen harap olmuştur. Yarıp köyündeki evlerin yüzde 80 i zarar görmüştür. Türkler köyünde 10 ev çökmüş, diğer evlerde de çatlaklar vardır. Ayaz köyünde 15 ev yıkılmış, 15 ev de okunulmayacak derecede zarar görmüştür. Patate köyünde ise okunulabilecek bir ev kalmamıştır. Bütün bu mütakada tesbit edilen ölü miktarı 5 ve yaralı miktarı da 9 dur. Hayvan zayiatına gelince, Komba köyündeki hayvan kaybı mühimdir.

Romaya da akın yapılması ihtimali var mı?

Newyork, 6 (A.A.) — Newyork Times gazetesinin Ben muhabirî bildiriyor: İtalyan gazetesine göre İngilizler Romaya hava taarruzu yaparlarsa Papa Romadan çıkıyacak, şehrin ortasındaki Lateran kilisesine göcektir. Bu haber Romalılara kabirleri fenâlatıdır.

Tunusta ve Libyada vaziyet

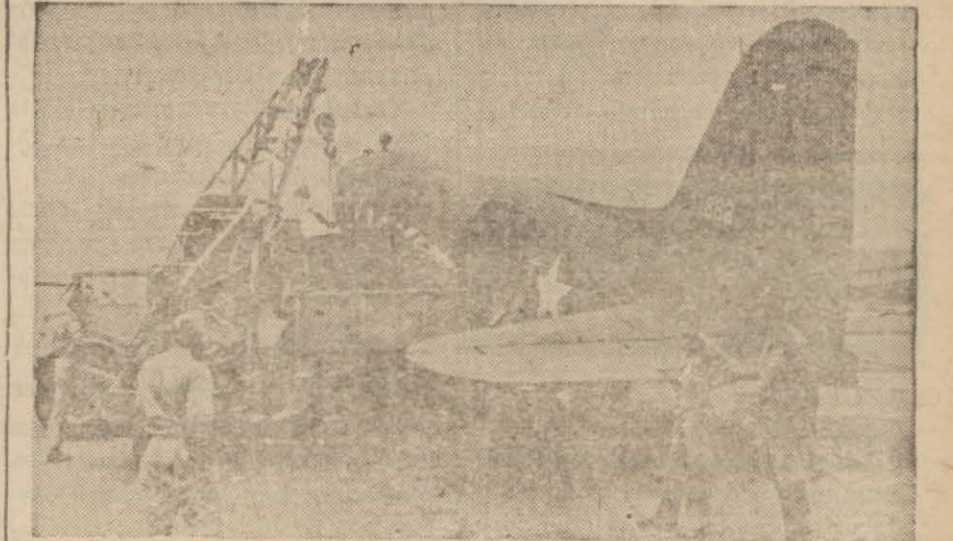
Taburbaya hâkim yerlere top kondu

Hava alanı noksanlığı, geniş hava faaliyetine engel oluyor

Londra, 6 (A.A.) — Röyter Ajansı'nın Tunustaki hususî muhabirinden: Amerikan ve İngiliz kollları bütün yol iltisak noktalarına elân hâkim bulunmaktadır. Taburbaya hâkim te-potlere Müttefikler toplar yerleştirmiş bulunmaktadır. Hava faaliyeti artmaktadır. Hava alanı noksanlığı engel teşkil etmektedir.

Kahire, 6 (A.A.) — Libyada değişiklik yoktur. El Agheila dokyalarında yalnız keşif faaliyeti olmuştur.

Londra, 6 (A.A.) — İngiliz gazetelerinin hava muhabirlerinden en büyük kısmı Tunustaki Alman - İtalyan hava kuvvetlerinin Rusyadan, Fransadan ve işgal altındaki memleketlerin hepsinden toplanmış ve getirilmiş olduğunu dan hiç bir şüphe olmadığını söylemektedirler.

Tunusta adetleri hergün biraz daha artan Amerikan uçan kalelerinden biri

Ucuz şeker tevzii hazırlıkları bitti

Dağıtmalara, bu hafta içerisinde başlanılacak

Memurlara dağıtılacak olan ucuz şekerin tevzii şekli kararlaştırılmış, hazırlıkları imâl edilmiştir. Yalnız; tevziyatın yarın başlayamayacağı anlaşılmıştır. Vilâyet yarın bu tevziyattan istifade eden dairelere tebligatta bulunarak: Daire mutemetlerinin ellerindeki beyannamelere göre bordrolar hazırlamalarını isteyecektir. Bordro-

lar bittikten sonra hasıl olan yekûnlar Vilâyete bildirilecektir. Vilâyet de Memurlar Kooperatifine bu miktarları bildirerek ve ona göre hazırlık yapması isteyecektir. Kooperatif bu şekerlerin bir kısmını kendi tevzi edecek, bir kısmını da kendi hesabına tevzi ettirecektir. Tevziyata bu hafta

(Devamı Sa: 3, Sü: 7 de)

ÇERÇEVE

Hakikat nedir?

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Son günlerde İngiltere Hariciye Nazırı (Eden)'in, daima doğru müşahade ve hareket eden (Eden)'in harpten sonraki nizamada bir kaç sözü, fevkalâde mânâlı.

Harpten sonra silâhlarına inhisarını yalnız İngiltere, Amerika ve Sovyet Rusyaya ait kalacağını, yani küçüklü büyüklü milletler arasında irade ve hâkimiyet haklarının yalnız bu üç devlete tevvecüh edeceğini ilân eden (Eden), daima doğru müşahade ve hareket eden (Eden), bu defa demokrasyların her millet arasında tam hürriyet, irade ve istiklâl davasını sanık Mühverin yeni nizam telâk-kisile değış tokuş etmiş ve âdetâ (Anglo - Sakson) ların igyüzlerini açığa vurmuş gibidir!

Fakat bu tefsir, daha doğrusu bu vehim, yalnız birkaç safdil kaleme atılır; ve demokrasylar safındaki milletlerin ruhuna düşecek böyle bir vehim kadar hiç bir hâdis Mühveri mes'ut edemez!

Biz bu tefsire iştirak etmiyoruz! Eğer milyonda bir mikyasında böyle bir anlayışa hak vermek imkânını bulsaydık, daima doğru müşahade ve hareket eden (Eden)'in bu defa yüzde yüz yanlış, nefesine zid ve menfaatine ters hareket ettiğini haykırardık! Buna

da zaten, İngiliz mizâcındaki in-cel'leri tanyan bir kalem sıfatile peşin olarak ihtimal veremeyiz!

Evet; İngiliz mizâcındaki ince-bükleri tanyan bir kalem sıfatile bildirilm ki, eğer (Anglo - Sakson) ların gerçekten böyle bir iç maksad, gizli niyet olsaydı, gayesine ulaşacağı güne kadar İngilizler bunu ortaya atmaz, yumurtasına abanmış bir kuluçka gibi örterdi.

İngilizlerin, bütün harp ve ittifak davalarını tehlikeye atacak kadar sakat bir dış cepheye malik olan bu tavır, herseyden evvel onda samimi olunsaydı aslâ belli edilmemesi icap edeceği noktasından yüzde yüz başka, tamamille ayrı ve pek ince bir gayeye hizmet etse gerektir.

Bizce hakikat şudur ki: Demokrasyların harp ve mücadele gayesinde hiçbir değişiklik olamaz; ve daima doğru müşahade ve hareket eden (Eden)'in bu sözleri, demokrasyların kendilerine zid bütün tehlîke kutuplarını bir arada ve birbirine çatıştırarak tasfiye edebilmesi için, artık sarı ve taktikinin son haddinde muazzam bir kalabalığa verilmiş, muazzam bir rüşvetten başka bir değer temsil edemez!

anacak olan eserler Şubatta Ankara'da açılacak olan "Umum Halkevleri amatör fotoğraf sergisi"ne gönderilecektir.

